

ЮРИСТ АХБОРОТНОМАСИ

ВЕСТНИК ЮРИСТА * LAWYER HERALD

ҲУҚУҚИЙ, ИЖТИМОИЙ, ИЛМИЙ-АМАЛИЙ ЖУРНАЛ

CYBERLENINKA

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

ISSN 2181-9416

Doi Journal 10.26739/2181-9416

ЮРИСТ АХБОРОТНОМАСИ

4 СОН, 1 ЖИЛД

ВЕСТНИК ЮРИСТА

НОМЕР 4, ВЫПУСК 1

LAWYER HERALD

VOLUME 4, ISSUE 1

TOSHKENT-2020

ДАВЛАТ ВА ҲУҚУҚ НАЗАРИЯСИ ВА ТАРИХИ.
ҲУҚУҚИЙ ТАЪЛИМОТЛАР ТАРИХИ

1. ФАЙЗИЕВ Олим

ФУҚАРОЛАРНИНГ МУРОЖААТ ҚИЛИШ МАДАНИЯТИНИ ЮКСАЛТИРИШ
ҲАМДА МАСЪУЛ ХОДИМЛАРНИ ЎҚИТИШ – АЙРИМ ТИЗИМЛИ
МУАММОЛАРГА ЕЧИМ СИФАТИДА 7

2. ХУЖАНАЗАРОВ Азизжон Анварович

ҚОНУН ҲУЖЖАТЛАРИ ЛОЙИҲАЛАРИНИ ИШЛАБ ЧИҚИШДА АДЛИЯ ОРГАНЛАРИНИНГ
ИШТИРОКИ..... 13

КОНСТИТУЦИЯВИЙ ҲУҚУҚ. МАЪМУРИЙ ҲУҚУҚ.
МОЛИЯ ВА БОЖХОНА ҲУҚУҚИ

3. ТОШҚУЛОВ Журабой Ўринбоевич

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ВИЖДОН ЭРКИНЛИГИНИНГ ҲУҚУҚИЙ
КАФОЛАТЛАРИ 18

4. САБИРОВ Эркин Кучкарбаевич

СУДЛАР ФАОЛИЯТИНИНГ ОЧИҚЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШ БОРАСИДА ОММАВИЙ
АХБОРОТ ВОСИТАЛАРИ БИЛАН ҲАМКОРЛИК МАСАЛАЛАРИ 29

5. ЮЛДАШЕВ Джахонгир Хайитович

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА БОЛАНИНГ ФУҚАРОЛИГИ БИЛАН БОҒЛИҚ
МАСАЛАЛАРНИ ТАРТИБГА СОЛУВЧИ ҲУҚУҚИЙ МЕХАНИЗМЛАРНИ
ТАКОМИЛЛАШТИРИШ 38

6. НОДИРОВ Давурхон Икромович

ЎЗБЕКИСТОН ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДА ҚОНУН
УСТУВОРЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШ.....44

7. ХАТАМОВ Жамшид Алтибаевич

ФОРМЫ И МЕТОДЫ ОСУЩЕСТВЛЕНИЯ ТАМОЖЕННОГО АДМИНИСТРИРОВАНИЯ..... 50

ФУҚАРОЛИК ҲУҚУҚИ. ТАДБИРКОРЛИК ҲУҚУҚИ. ОИЛА ҲУҚУҚИ.
ХАЛҚАРО ХУСУСИЙ ҲУҚУҚ

8. ОКЮЛОВ Омонбой

СУД ВА ҲУҚУҚНИ ҚЎЛЛАШ АМАЛИЁТИДА АДОЛАТ, ИНСОФЛИЛИК, ОҚИЛОНАЛИК
ТАМОЙИЛЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШНИНГ МЕТОДОЛОГИК МАСАЛАЛАРИ 55

9. РАҲМАТОВ Анвар Исломович

СПОРТ ТАДБИРЛАРИ ТАШКИЛ ЭТИШ БИЛАН БОҒЛИҚ МУНОСАБАТЛАРНИ
ШАРТНОМАВИЙ-ҲУҚУҚИЙ ТАРТИБГА СОЛИШ МАСАЛАЛАРИ 65

9. РУЗИНАЗАРОВ Шухрат Нуралиевич, АЧИЛОВА Лилия Илхомовна

ТЕНДЕНЦИИ И РАЗВИТИЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ИНОСТРАННЫХ
ИНВЕСТИЦИЙ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН 71

10. ҒАЙБУЛЛАЕВ Сохибжон

ФУҚАРОЛИК ҲУҚУҚИДА ТАЪМИНЛОВЧИ БИТИМЛАР 76

11. РАХИМОВ Дониёр Бахтиёрович

ТОВАР НЕУСТОЙКАСИ: ЦИВИЛИСТИК ТАФАККУР ВА ҚОНУНЧИЛИК ТАРАҚҚИЁТИ 83

12. АБДУҒАНИЕВ Хуршиджон Турғун ўғли

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ТОВАР БЕЛГИЛАРИНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ СОҲАСИДА
ҚОНУНЧИЛИКНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ЙЎЛЛАРИ 89

13. KHUSAINOVA Rano

LEGAL ASPECTS OF LIBERALIZATION OF THE ELECTRICITY SECTOR
OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN 95

**ФУҚАРОЛИК ПРОЦЕССУАЛ ҲУҚУҚИ. ИҚТИСОДИЙ ПРОЦЕССУАЛ ҲУҚУҚИ.
ҲАКАМЛИК ЖАРАЁНИ ВА МЕДИАЦИЯ**

- 14. АБДУРАХМОНОВА Хосиятхон Бахтиёржон қизи**
ИҚТИСОДИЁТ СОҲАСИДА КОЛЛИЗИОН МУАММОЛАРНИ ТАРТИБГА СОЛИШДА
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНING ИҚТИСОДИЙ ПРОЦЕССУАЛ КОДЕКСИ РОЛИ.... 103
- 15. ОДИЛҚОРИЕВ Хожимурод Тухтамурадович, ГАНИБАЕВА Шахноза Каримбердиевна**
МЕДИАЦИЯ ИНСТИТУТИНИ ЖОРИЙ ҚИЛИШГА ОИД МУҲИМ ҚАДАМ:
ХОРИЖИЙ ВА МИЛЛИЙ ТАЖРИБА 109

МЕҲНАТ ҲУҚУҚИ

- 16. РАХИМОВ Мирёқуб Актамович**
COVID-19 ПАНДЕМИЯСИ ШАРОИТИДА ХОДИМЛАР МЕҲНАТ ҲУҚУҚЛАРИНИ ҲИМОЯ
ҚИЛИШНИНГ ЎЗИГА ХОС ЖИҲАТЛАРИ..... 117

**ЖИНОЯТ ПРОЦЕССИ. КРИМИНАЛИСТИКА, ТЕЗКОР-ҚИДИРУВ
ҲУҚУҚ ВА СУД ЭКСПЕРТИЗАСИ**

- 17. КАРИМОВ Ваҳобжон**
“ТЕЗКОР-ҚИДИРУВ ФАОЛИЯТИ” ФАНИ ПРЕДМЕТИ, ВАЗИФАЛАРИ ВА УНИНГ
ЮРИСТЛАРНИ ТАЙЁРЛАШДАГИ АҲАМИЯТИ 123
- 18. ХАСАНОВ Шавкатбек Хайбатуллаевич**
СУД-ЭКСПЕРТЛИК ФАОЛИЯТИНИНГ ПСИХОЛОГИК ЖИҲАТЛАРИ 130
- 19. ЭРНАЗАРОВ Улуғмурод Турдиевич**
СУД-ЭКСПЕРТЛИК ФАОЛИЯТИНИ ТАШКИЛ ЭТИШДА ИННОВАЦИОН
ТЕХНОЛОГИЯЛАРНИНГ АҲАМИЯТИ..... 135

ХАЛҚАРО ҲУҚУҚ ВА ИНСОН ҲУҚУҚЛАРИ

- 20. ХАМДАМОВА Фируза Уразалиевна**
РАЗВИТИЕ МЕЖДУНАРОДНОГО ПРАВА В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВИЗАЦИИ..... 139
- 21. ИШАНХАНОВА Гулнора Амановна**
ЗАЩИТА ПРАВ РЕБЕНКА В МЕЖДУНАРОДНОМ ПРАВЕ
И НАЦИОНАЛЬНОМ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВЕ 144
- 22. ИСОҚОВ Лукмонжон Холбоевич**
МИГРАЦИЯ ЖАРАЁНЛАРИНИ БОШҚАРИШНИНГ ЗАМОНАВИЙ МОДЕЛЛАРИ 153
- 23. ХУДАЙБЕРДИЕВА Гулнора Аманмуродовна**
ХАЛҚАРО ТАШКИЛОТЛАРНИНГ МУАЛЛИФЛИК ҲУҚУҚИ ВА ТУРДОШ ҲУҚУҚЛАР
СОҲАСИДАГИ ҲУҚУҚ ИЖОДКОРЛИГИ ФАОЛИЯТИНИНГ АЙРИМ ЖИҲАТЛАРИ..... 161

ҲУҚУҚИЙ АМАЛИЁТ ВА ХОРИЖИЙ ТАЖРИБА

- 24. ТУРДИЕВ Бобир Собирович**
“ЯШИРИН ИҚТИСОДИЁТ”НИ ҚИСҚАРТИРИШ ВА УНГА ҚАРШИ
САМАРАЛИ КУРАШИШ ЙЎЛЛАРИ 167
- 25. ЭРАЛИЕВ Аъзам Бахтиёр ўғли**
АНГЛО-САКСОН ҲУҚУҚ ТИЗИМИГА МАНСУБ ДАВЛАТЛАРДА ИЧКИ ИШЛАР
ОРГАНЛАРИ ФАОЛИЯТИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ХУСУСИЯТЛАРИ 174

ЮРИСТ АХБОРОТНОМАСИ ВЕСТНИК ЮРИСТА LAWYER HERALD

САБИРОВ Эркин Кучкарбаевич

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси

Академиясининг мустақил изланувчиси

E-mail: sabirov-erkinjon@rambler.ru

СУДЛАР ФАОЛИЯТИНИНГ ОЧИҚЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШ БОРАСИДА ОММАВИЙ АХБОРОТ ВОСИТАЛАРИ БИЛАН ҲАМКОРЛИК МАСАЛАЛАРИ

For citation (иктибос келтириш учун, для цитирования): САБИРОВ Э.К. СУДЛАР ФАОЛИЯТИНИНГ ОЧИҚЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШ БОРАСИДА ОММАВИЙ АХБОРОТ ВОСИТАЛАРИ БИЛАН ҲАМКОРЛИК МАСАЛАЛАРИ // Юрист ахборотномаси – Вестник юриста – Lawyer herald. № 4 (2020), Б.29–37.

 4 (2020) DOI <http://dx.doi.org/10.26739/2181-9416-2020-4-4>

АННОТАЦИЯ

Мақолада судлар фаолиятининг очиклигини таъминлаш бўйича оммавий ахборот воситалари билан ҳамкорлик масалалари таҳлил этилган. Бу борадаги тадқиқот ишлари, миллий қонунчилик ва хорижий тажриба ўрганилиб, суд ва оммавий ахборот воситалари ҳамкорлигини ривожлантириш бўйича хулосалар илгари сурилган.

Калит сўзлар: Суд ҳокимияти, судлар фаолиятининг очиклиги, судлар фаолиятининг очиклигини таъминлаш, ахборот олиш ҳуқуқи, оммавий ахборот воситалари, миллий қонунчилик, хорижий тажриба, такомиллаштириш.

САБИРОВ Эркин Кучкарбаевич

Самостоятельный соискатель Академии

Генеральной прокуратуры Республики Узбекистан

E-mail: sabirov-erkinjon@rambler.ru

ВОПРОСЫ СОТРУДНИЧЕСТВА СРЕДСТВ МАССОВОЙ ИНФОРМАЦИИ В ОБЕСПЕЧЕНИИ ПРОЗРАЧНОСТИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СУДОВ

АННОТАЦИЯ

В статье анализируются вопросы сотрудничества средств массовой информации в обеспечении прозрачности деятельности судов. Были изучены исследования в этой области, национальное законодательство и зарубежный опыт, выработаны выводы о развитии сотрудничества между судебной властью и СМИ.

Ключевые слова: Судебная система, прозрачность судебной системы, обеспечение прозрачности судебной системы, право на информацию, СМИ, национальное законодательство, зарубежный опыт, совершенствование.

SABIROV Erkin

Academy of the General Prosecutor's Office
of the Republic of Uzbekistan, independent researcher
E-mail:sabirov-erkinjon@rambler.ru

MASS MEDIA COOPERATION IN TRANSPARENCY OF THE COURT

ANNOTATION

The article analyzes the issues of cooperation of the media in ensuring the transparency of the courts. Research in this area, national legislation and foreign experience were studied, conclusions were drawn on the development of cooperation between the judiciary and the media.

Keywords: Judicial system, transparency of the judicial system, ensuring transparency of the judicial system, the right to information, media, national legislation, foreign experience, improvement

Жамият ҳаётининг деярли барча соҳаларида маълумот олишга бўлган ҳуқуқларни таъминлашга нисбатан юқори талабларнинг кўйилиши демократик ҳуқуқий давлатнинг шаклланиши ва ривожланиши учун муҳим бўлган омиллардан ҳисобланади. Бу борада давлат идоралари, хусусан, судлар фаолиятига доир ахборотлардан бохабар бўлиш айниқса муҳим ҳисобланади. Дарҳақиқат, аҳолининг судларга ишониш даражаси суд ҳокимияти фаолиятига оид ахборотларнинг очиклигига бевосита боғлиқдир.

2020 йилнинг 30 апрель куни Ўзбекистон Республикаси Олий судида оммавий ахборот воситалари (кейинги ўринларда ОАВ деб юритилади) вакиллари билан бўлиб ўтган давра суҳбатида мамлакатимиз Олий судининг раиси К.Комилов суд органларининг муҳим вазифаларидан бири сифатида судлар фаолиятининг очиклиги ва шаффофлигини таъминлаш, фуқаролик жамияти институтлари, хусусан, ОАВ билан ҳамкорликни янада ривожлантириш муҳим ўрин тутишини, бугунги кунда мамлакатимизда 607 та суд фаолият кўрсатаётганлигини, кейинги даврда судлар ихтисослашганлигини, эндиликда жиноят, фуқаролик судлари билан бир қаторда маъмурий ва иқтисодий судлар иш олиб бораётганлигини, бугун суд эшиклари ҳамма учун очиклигини таъкидлаб, фақат қонун талабларини бузмасдан суд ишига ҳалақит берилмаса бўлди, деган фикрни илғари сурди [1].

Профессор Ш.Ш.Шорахметов ҳам ўз асарларида судларда ошкора кўрилган ишларнинг ОАВ орқали ёритилиши жамият томонидан суд фаолиятининг халқ назоратига олинишини таъминлаши ва тарбиявий аҳамиятга эга эканлигини баён этади [2, Б.36]. Бошқа юридик адабиётларда ҳам фуқаролик ишларининг суд мажлисида кўрилишида барча шахсларнинг, шу жумладан ОАВ вакиллариининг ҳам иштирок этиши ошкоралик принципининг ажралмас қисми эканлиги назарда тутилган [3, Б.47].

Ҳуқуқшунос олим С.В.Потапенконинг фикрича, ОАВдан судлар фаолияти тўғрисидаги маълумотларни олиш ва уларни эълон қилиш ҳамда Интернет тармоғига судга оид маълумотларни жойлаштириш судлар фаолияти ҳақидаги маълумотларга кириш ва эга бўлишнинг замонавий воситалари ҳисобланади [4, Б.24-30]. Хорижлик мутахассислар ҳам ўз мақолаларида суд тизимида коррупцияга оид ҳуқуқбузарликларга қарши курашувчи бошқа воситалар қаторида ОАВнинг роли муҳимлигини, улар кўпинча суд ҳокимияти ва фуқаролик жамияти ўртасидаги “кўприк” бўлиб хизмат қилишини билдиради [5]. Дарҳақиқат, судлар фаолиятининг очиклиги орқали суд ишлари материалларини ОАВ, хусусан газета, журналларда чоп этиш, радио, телевидениеда эшиттириш ва намойиш этиш, ишларни зарур ҳолларда, жамоат ташкилотлари ва меҳнат жамоалари вакиллариининг иштирокида, сайёр суд мажлисларида кўриш имконияти яратилади. Суд мажлисида ОАВнинг иштироки орқали суд ишларини кўришда жамоатчилик назоратини амалга оширилиши таъминланади.

Суд ҳокимияти обрўсини шакллантиришнинг энг муҳим механизмларидан бири ОАВ ва улар билан суднинг ҳамкорлиги ҳисобланса-да, бироқ суд фаолияти тўғрисида ахборот олиш тизими ҳозирги кунда зарур талабларга тўлиқ жавоб беради, десак муболаға бўлади. Тўғри, мамлакатимизда суд-ҳуқуқ тизимини янада демократлаштириш ва эркинлаштириш, судлар фаолиятинингочиклигини ошириш назарда тутилган қатор норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар қабул қилинди. Масалан, Ўзбекистон

Республикаси Президентининг 2017 йил 21 февралдаги “Ўзбекистон Республикаси суд тизими тузилмасини тубдан такомиллаштириш ва фаолияти самарадорлигини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПФ-4966-сонли Фармони билан судьялар ҳамжамиятининг органи ҳисобланадиган ва Ўзбекистон Республикасида суд ҳокимияти мустақиллигининг конституциявий принципига риоя этилишини таъминлашга кўмаклашадиган Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгаши ташкил этилиши ва Кенгашнинг асосий вазифалари этиб ОАВ билан ўзаро ҳамкорлик олиб бориш, аҳоли билан мулоқотни йўлга қўйиш, судьялар томонидан одоб-ахлоқ қоидаларига риоя этилиши масалалари бўйича жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатларини кўриб чиқиш белгиланди [6].

Шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 13 июлдаги “Суд-ҳуқуқ тизимини янада такомиллаштириш ва суд ҳокимияти органларига ишончн ошириш чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПФ-5482-сонли Фармонида суд ҳокимияти органлари фаолиятининг таҳлили улар зиммасига юклатилган вазифаларни самарали амалга оширишга тўсқинлик қилаётган қатор муаммо ва камчиликлар сифатида судларнинг жамоатчилик ва ОАВ билан ишлари қониқарсиз даражада ташкил этилганлиги, бу эса суд фаолиятини лозим даражада ёритиш имконини бермаётганлиги, аҳолининг суд ҳокимиятига ишончи пасайишига олиб келаётганлиги таъкидланиб, суд ҳокимиятининг очиклигини оширишнинг муҳим шакллари қаторида судлар фаолияти тўғрисида жамоатчилик ва ОАВни хабардор қилиш мақсадида ҳар чоракда вилоят судлари раислари ва уларнинг ўринбосарлари томонидан брифинглар ўтказиш белгиланди [7]. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 24 июлдаги “Судлар фаолиятини янада такомиллаштириш ва одил судлов самарадорлигини оширишга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги 6034-сон Фармони билан эса, Ўзбекистон Республикаси Олий суди тузилмасида Жамоатчилик ва оммавий ахборот воситалари билан ҳамкорлик бошқармаси, вилоят ва унга тенглаштирилган судлар тузилмасида эса матбуот хизматлари ташкил этилиши назарда тутилди [8].

Шу ўринда таъкидлаш жоизки, суд ҳокимиятининг ахборот сиёсатини амалга оширишда Олий суди тузилмасида ташкил этиладиган Жамоатчилик ва оммавий ахборот воситалари билан ҳамкорлик бошқармаси ҳамда вилоят ва унга тенглаштирилган судлар тузилмасида матбуот хизматлари муҳим ўрин тутди. Зеро, судларнинг обрўсини мустаҳкамлаш ва аҳоли ўртасида суд ҳокимиятига бўлган ишончни оширишга қаратилган чора-тадбирларнинг амалга оширилиши асосий вазифаси ҳисобланган мазкур бошқарма ва матбуот хизматлари томонидан амалга ошириладиган саъй-ҳаракатлар суд ҳокимиятининг ахборот сиёсатининг моҳиятини белгилаб беради. Адабиётларда ҳам ахборот хизматларининг судларнинг обрўсини мустаҳкамлаш ва аҳоли ўртасида суд ҳокимиятига бўлган ишончни оширишга қаратилган чора-тадбирларнинг амалга оширилишидаги аҳамияти алоҳида эътироф этилади [9, Б.7].

Судлар фаолиятининг очиклигини таъминлаш борасида ОАВ вакиллари иштироки билан боғлиқ масалалар юзасидан судларга тушунтириш беришда Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг 2020 йил 21 февралдаги “Суд муҳокамаси ошқоралигини ва судлар фаолиятига доир ахборот олиш ҳуқуқини таъминлаш тўғрисида”ги 4-сонли қарори муҳим аҳамият касб этади. Мазкур Қарорнинг 6-бандида суд муҳокамаси ошқоралиги процесс иштирокчиси бўлмаган шахсларга, шу жумладан, ОАВ вакилларига суд мажлисида қатнашиш имконияти берилиши билан таъминланиши, ОАВ вакилларининг очик суд мажлисида иш бўйича маълумотлар олиш мақсадида қатнашиши маълумот олишнинг қонуний йўли эканлигини инобатга олиб, уларнинг қонунда назарда тутилмаган асосларга кўра, суд мажлиси залига киришига тўсқинлик қилишга йўл қўйилмаслиги юзасидан тушунтириш берилди [10].

Ўзбекистон Республикаси Олий суд судьяси Нодира Бобохонова мазкур Пленум қарорининг айнан ОАВ вакилларининг суд муҳокамасидаги иштироки ҳақида тўхталиб, очик суд мажлисини процесс иштирокчиси бўлмаган шахслар қатнашишини истисно этадиган биноларда ўтказиш мумкин эмаслигини, ОАВ вакилларининг очик суд мажлисида маълумотлар олиш мақсадида қатнашиши қонуний йўл эканини инобатга олиб, уларнинг қонунда назарда тутилмаган асосларга кўра суд мажлиси залига киришига тўсқинлик қилишга йўл қўйилмаслигини таъкидлаган [11]. Шунингдек, қуйи суд судьялари ҳам ушбу Пленум қароридаги нормаларга муносабат билдириб, судларда уларнинг фаолияти тўғрисида ахборот олишни таъминловчи қонунга зид бўлмаган ва судьялар мустақиллиги принципини бузмайдиган бошқа усуллардан, хусусан, фуқароларни, жамоатчилик вакилларини қабул қилиш, брифинг, интервью, матбуот конференцияларини ўтказиш, ОАВ ва аҳоли олдида чиқишлар қилиш, пресс-релизлар тарқатиш ва ҳоказолардан фойдаланиш мумкинлигини таъкидлашди [11].

Шунингдек, адабиётларда журналист суд процесси билан ҳамоҳанг тарзда қайдларни амалга оширишга улгурмаслиги оқибатида маълумотларни тўлиқ ёзиб олмай нотўғри хабар тарқатиб қўйиши мумкинлиги, аудиоёзув ёрдамида материал тайёрлаш осон ва қулай бўлиши сабабли очиқ суд процессида аудиоёзувни амалга оширишга эркинлик бериш кераклиги ҳақида фикр-мулоҳазалар илгари сурилади [12].

Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгашининг 2018 йил 29 январдаги СОКҚ-490-III-сон Қарори билан тасдиқланган Судьяларнинг одоб-ахлоқ кодексининг 14-моддасида ҳам жамиятни суд фаолияти тўғрисида холис, ишончли ва тезкор хабардор қилиш мақсадида судья ОАВ вакиллари билан ҳамкорлик қилиши ҳамда суд ишларини ОАВда профессионал даражада ёритишга кўмак бериши зарурлиги, чунки бу нафақат фуқароларнинг ҳуқуқий онгини шакллантиришга ва судга бўлган ишончини мустаҳкамлашга, одил судлов нуфузини оширишга, балки ОАВга ҳам муҳим ижтимоий вазифанинг бажарилишига, яъни фуқароларни барча ижтимоий жиҳатдан аҳамиятли воқеалардан хабардор этишга хизмат қилиши белгиланган [13].

Судларнинг ОАВ билан ҳамкорлигини кучайтиришга қаратилган ташкилий-ҳуқуқий чоратадбирларнинг амалга оширилаётганлигини ижобий баҳолаган ҳолда бизнинг фикримизча, ҳозирги кунда судлар фаолиятининг очиқлигини таъминлаш борасида судларнинг ОАВ билан ҳамкорлик масалаларини янада юқори даражага олиб чиқиш, мавжуд муаммоларни бартараф этиш ҳамда бу борадаги ҳамкорликнинг ташкилий-ҳуқуқий асосларини янада ривожлантириш тақозо этилади.

Ундан ташқари, масаланинг иккинчи томони ҳам борки, масалан, суд фаолияти тўғрисида ОАВ орқали барча маълумот ва ахборотларнинг бериб борилиши маълум даражада айрим гуруҳлар ёки алоҳида шахсларнинг манфаатларига боғлиқ бўлиб, судлар ўз фаолиятлари тўғрисида маълумотлар бериш имкониятини чеклайди. Бунинг натижасида баъзи бир ОАВнинг носоғлом ва ғайриинсоний баёнлари суд ҳокимиятининг обрўсига жиддий путур етказди. Шунинг учун ОАВ вакиллари билан судлар фаолияти ҳақида ахборот олиш ҳуқуқини амалга ошириш билан бир қаторда ОАВ эркинлигини суистеъмол қилишга йўл қўйилмаслик, муайян иш бўйича суд қарори чиқмасдан туриб ёки суднинг қарори қонуний кучга кирмай туриб, унинг натижаларини тахмин қилиш ёхуд судга бошқача йўл билан таъсир кўрсатишни олдини олиш масалаларини ҳам ўрганиш муҳим аҳамиятга эга. Судлар мустақиллигининг ташкилий-ҳуқуқий кафолатлари борасида тадиқот олиб борган ҳуқуқшунос олим Е.В.Дубровиннинг фикрича, судьяларнинг ташқи мустақиллигини таъминлашда ҳозирги кунда долзарб бўлган масалалардан бири судлар ва ОАВ ўртасидаги муносабатлар ҳисобланади [14, Б.7].

Судларнинг ОАВ билан ўзаро ҳамкорлигини ўрганиш бўйича ўтказилган тадиқотлар, шунингдек, судларнинг ОАВ билан ўзаро ҳамкорлигини ўрганиш натижалари ушбу соҳада қуйидаги муаммолар мавжудлигини кўрсатади.

Биринчидан, судлар ва ОАВ ўртасидаги муносабатлар етарли даражада қонуний тартибга солинмаган. Бошқача айтганда, журналистларнинг суд қарорларида келтирилган маълумотлардан фойдаланиш тартиби норматив ҳужжатлар билан тўлиқ тартибга солинмаган. Юридик адабиётларда ҳам бу ҳолат ҳар икки томоннинг бир-бирига нисбатан ҳуқуқ ва мажбуриятларни ноаниқ ва зиддиятли тарзда изоҳлаш имкониятини бериши ҳақида фикрлар илгари сурилади [15].

Таҳлиллар шуни кўрсатадики, “Журналистлик фаолиятини ҳимоя қилиш тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 5-моддасига кўра, журналист ўз касбига доир фаолиятни амалга ошириш чоғида ахборотни тўплаш, таҳлил этиш, таҳрир қилиш, тайёрлаш ва тарқатиш; журналист текшируви ўтказиш; давлат органларининг очиқ ҳайъат мажлисларида ва оммавий тадбирларида ҳозир бўлиш; маълумотларни белгиланган тартибда ёзиб олиш, шу жумладан зарур техника воситаларидан фойдаланган ҳолда ёзиб олиш; судларнинг очиқ мажлисларида, ҳарбий ҳаракатлар майдонларида, табиий офат юз берган ҳудудларда, оммавий тадбирларда ҳозир бўлиш каби ҳуқуқлардан фойдаланади [16]. Кўриб турганимиздек, Қонунда журналистлар билан судья ва унинг юритувида бўлган ишлар ҳақида мулоқот қилиш борасида ҳуқуқлари мустаҳкамлаб қўйилган. Бироқ бошқа томондан, Ўзбекистон Республикасининг “Судлар тўғрисида”ги Қонунни 69-моддасига мувофиқ, судьядан кўрилган ёки иш юритишидаги ишлар моҳияти бўйича бирон-бир тушунтиришлар беришни, шунингдек қонун ҳужжатларида назарда тутилган ҳоллардан ва тартибдан ташқари, кимга бўлмасин, танишиб чиқиш учун ишларни тақдим этишни талаб қилиш тақиқланади. Оммавий ахборот воситалари ўз хабарларида муайян иш юзасидан суд муҳокамаси натижаларини олдиндан ўзича ҳал қилиб қўйишга ёки судга бошқача тарзда таъсир этишга ҳақли эмас [17]. Бу эса судья билан ОАВ вакиллари билан ўзаро ҳамкорлиги борасидаги аксарият масала

судьянинг ихтиёрида қолишини кўрсатади.

Юқоридаги қонун нормаларидаги ўзаро номувофикликлар бартараф этилиши баробарида қонун чиқарувчи томонидан суд ҳокимияти ва ОАВ ўртасидаги ўзаро муносабатларнинг амалга оширилишини белгиловчи тартибнинг ишлаб чиқилиши долзарб аҳамият касб этади.

Иккинчидан, ОАВ билан судлар ўртасидаги ўзаро муносабатлар тизимли равишда олиб борилиши муҳим. Таҳлиллар бу фаолият олдиндан режалаштирилмаслигини, бу борада медиа режалаштириш тизимли равишда йўлга қўйилмаганлигини кўрсатади. Тўғри, Ўзбекистон Республикасининг “Судлар тўғрисида”ги Қонуни 34-моддасига мувофиқ, Қорақалпоғистон Республикаси суди, вилоят суди, Тошкент шаҳар суди раиси, Қонуннинг 38-моддасига кўра, фуқаролик ишлари бўйича туманлараро, туман (шаҳар) судининг, жиноят ишлари бўйича туман (шаҳар) судининг, туманлараро, туман (шаҳар) иқтисодий судининг, туман (шаҳар) маъмурий судининг раиси бир ойда камида бир марта жойларда судьяларнинг аҳоли билан учрашувларини ташкил этади, шунингдек жамоатчиликни суднинг фаолияти тўғрисида оммавий ахборот воситалари орқали хабардор қилиб бориши белгиланган. Бироқ, ушбу норма ОАВ билан судлар ўртасидаги ўзаро муносабатлар медиа-режалаштириш асосида тизимли равишда йўлга қўйилганлигини аниқлатмайди.

Шунингдек, судлар ва судьяларнинг ОАВда ўз фаолиятини ёритишга қаратилган манфаатдорлигини ошириш, ошқораликни ноқонуний ва асосиз чеклашлар, суд мажлисларида журналистларнинг иштирок этишини тақиқлаш тўғрисидаги қуйи суд қарорларига юқори судларнинг эътиборини оширишга қаратилган яхлит ҳуқуқий ва амалий чора-тадбирларни назарда тутувчи дастур ишлаб чиқиш вақти келди.

Учинчидан, судлар ОАВ билан ишлайдиган мутахассислар - матбуот котиблари билан етарли даражада таъминланмаган ҳамда суд тизимида ишлаш учун матбуот котибларини ўқитиш, уларнинг малакасини ошириш амалиёти мавжуд эмас. Ўз навбатида мазкур муаммонинг ечими сифатида юридик адабиётларда ҳам айрим ҳуқуқшунос олимлар юридик ва журналистлик олий ўқув юртлари ёки малака ошириш муассасаларида “Ахборот ҳуқуқи” махсус курсини ўқитиш вақти келганлигини таъкидлайдилар [9, Б.11].

Тўртинчидан, суд ҳокимиятининг фаолиятини ёритаётган аксарият журналистлар юридик маълумотга эга эмас. Улар суднинг ўзига хос хусусиятларини, маълумотлардан фойдаланиш қоидаларини ва ҳоказоларни тўлиқ билишмайди.

Ўз навбатида, юқорида қайд этилган муаммоларнинг ҳал этилмаслиги суд билан ОАВ вакиллари ўртасида тизимли равишда ўзаро тушунмовчиликларга ҳамда судлар ва фуқаролик жамияти институтлари бир-бирларидан узоқлашишига олиб келади. Шунингдек, судда кўриб чиқиладиган ишлар тўғрисида тезкор маълумотларни тақдим этиш механизмнинг йўқлиги суд тизими фаолиятининг шаффофлигини шубҳа остига олиб келади. Ёки суд ҳамжамияти аъзолари, мутахассисларидан суд ишига оид ёки суд фаолиятига доир масала юзасидан зарур ваколатли шарҳларни ололмаган журналист мазкур масалалар юзасидан ўзининг “изоҳларини” беришга, норасмий манбаларга мурожаат қилишга мажбур бўлади.

Юқорида суд фаолияти тўғрисида ОАВ орқали барча маълумот ва ахборотларнинг бериб борилиши маълум даражада айрим гуруҳлар ёки алоҳида шахсларнинг манфаатлари хизмат қилиши, бу эса миллий хавфсизликка таҳдид солиши мумкинлиги ҳақида фикр билдирдик. Шунингдек, баъзи бир ОАВнинг носоғлом ва ғайриинсоний баёнлари суд ҳокимиятининг обрўсига жиддий путур етказди.

Юридик адабиётларда ОАВнинг маълум маънода ахборотга ва шунингдек миллий хавфсизликка таҳдид солиши мумкин бўлган омиллари ҳақида фикр билдирилиб, улар қуйидагиларда намоён бўлиши кўрсатилади:

шахсий ҳаётга, шу жумладан шахсий ва оилавий сирларга дахл қилиши, инсон табиий ҳуқуқларининг бузилиши учун имкон яратиш;

жамоат фикрини сиёсий манипуляция қилиш (ҳукмронлик қилиш ва иродани бостириш);

ОАВ ва унинг тизимини монополлаштириш;

“ахборот уруши”нинг пайдо бўлиши сабаб бўлувчи сиёсий ва иқтисодий манфаатлар курашини келтириб чиқариш [5].

Фикримизча, юқорида санаб ўтилган таҳдидларга қарши курашиш, судлар ва ОАВ ўртасидаги ўзаро самарали ҳамкорликка ҳалақит қиладиган муаммоларнинг пайдо бўлишини олдини олиш ва уларни ҳал этиш, шунингдек суд ҳокимияти ва ОАВ ўртасидаги ўзаро муносабатларнинг

самарадорлигини ошириш учун ўзаро ҳамкорлик қуйидаги тамойилларни эътиборга олган ҳолда амалга оширилиши керак:

1. Муносабатлар ўзаро ишончга асосланган бўлиши керак, яъни ОАВда бериладиган маълумотлар тўғри ва очиқ тақдим этилиши назарда тутилади.

2. Томонларнинг ўзаро жавобгарлиги. Бунда ОАВга тақдим этилган маълумотлар, уларнинг мазмуни ва таркибини бузмасдан тезкорлик билан эълон қилиниши мақсадга мувофиқ.

3. Ўзаро манфаатдорлик. ОАВ вакиллари турли шов-шувли маълумот-ларнинг ортидан қувмасликлари, ўз нашрларига мунтазам равишда суд фаолиятига доир ишончли ва муҳим янгиликлар, ахборот материалларини бериб боришлари талаб этилади.

4. Жамоатчилик манфаати. ОАВ учун суд фаолиятига оид хабарлар ва материалларни чоп этиш учун материал танлашнинг мезони ташкилот ёки ОАВнинг қизиқиши эмас, балки жамоатчиликнинг манфаати бўлиши керак.

5. Ахлоққоидаларига риоя этиш. ОАВ ва жамоатчилик билан алоқалар бўйича мутахассисларнинг ўзаро муносабатлари жараёнида ахлоқ (этика) қоидаларига риоя қилиш муҳим ҳисобланади. Ушбу муносабатлар журналистлар ҳамжамиятининг профессионал анъаналари, шунингдек жамоатчилик билан алоқалар бўйича мутахассислар ва суд ҳамжамиятининг ахлоқий қоидалари таъсирида шаклланади.

6. Шаффофлик. Суд қарорлари ва суд фаолияти билан боғлиқ маълумотлар (қонуний чекловлар билан боғлиқ ишлар бундан мустасно) тезкор равишда матбуотга етказилиши, судлар тегишли қонунчилик ва норматив ҳужжатларга амал қилган ҳолда журналистлар билан мулоқотда очиқ бўлишлари керак.

7. Объективлик. ОАВ суд фаолиятини энг ишончли, объектив ёритишга интилиши, ўз шарҳлари ва таҳлилларида ахлоқий ва профессионал чегараларни кесиб ўтмаслиги керак.

8. Технологик имконият. Суднинг жамоатчилик ва ОАВ билан ҳамкорлик бошқармаси, вилоят ва унга тенглаштирилган судлар тузилмасида ташкил этиладиган матбуот хизматлари журналистларнинг суд фаолиятига оид маълумотларга бўлган эҳтиёжларини қондириш учун етарли бўлган технологик имконият ва кадрлар базасига эга бўлиши керак. Бинобарин, суд ҳокимияти ва ОАВ ўртасидаги ўзаро ҳамкорлик самарадорлигини ошириш юқорида баён этилган принципларга асосланиши ва бир-бирига боғлиқ бўлган бир қатор тадбирларни қамраб олиши лозим.

Ундан ташқари, Ўзбекистон Республикаси Олий суди тузилмасида ташкил этилиши белгиланган Жамоатчилик ва ОАВ билан ҳамкорлик бошқармаси, вилоят ва унга тенглаштирилган судлар тузилмасидаги матбуот хизматлари суд тизимида ахборот оқимларини самарали бошқаришлари учун юриспруденция ва журналистика соҳасида билимга эга бўлган профессионал мутахассисларга, яъни матбуот котибига эга бўлишлари талаб этилади.

Шундай қилиб, матбуот котиби фаолиятининг асосий йўналишларисуд фаолиятини ОАВ билан ўзаро муносабатлар бўйича режалаштириш; суд фаолияти тўғрисида ОАВ ва жамоатчиликни хабардор қилиш (журналистларга суд қарорлари ва тегишли эксперт шарҳлари билан таъминлаш); потенциал матбуот қизиқишлари учун ОАВ ва суд қарорларини мониторинг қилиш; журналистлар учун махсус тадбирларни тайёрлаш ва ўтказиш; суд фаолиятини ОАВда тушунтириш ва тарғиб қилиш; матбуотдаги нашрларга тезкор жавоб бериш; расмий веб-сайтни ахборот билан таъминлашдан иборат бўлиши керак.

Шуни ҳам таъкидлаш керакки, судьялар ва суд ходимлари, ОАВ ва жамоатчилик билан ҳамкорлик қиладиган матбуот котиби журналистика соҳасидаги ихтисослашган билимларга эга бўлиши ва ҳукукийтусдаги, айниқса, судлар фаолиятини белгилайдиган масалаларда ҳар икки томоннинг самарали ишлаши учун кенг қўламдаги кўникмаларга эга бўлиши керак. Суд тизимига ушбу соҳадаги мутахассисларни жалб қилиш суд ҳокимиятининг ахборот сиёсатини шакллантириш ва амалга оширишда керакли натижага эришишга имкон беради.

Судлар фаолиятининг очиқлигини таъминлаш борасида ОАВ билан ҳамкорликни кучайтиришнинг муҳим воситаларидан бири – ахборот фаолиятини медиа-режалаштиришдир. Ахборот фаолиятини медиа-режалаштиришни ОАВ билан ўзаро алоқа қилиш амалиётига жорий этиш тавсия этилади. Бу ўз навбатида судларга ОАВ билан доимий алоқаларни ўрнатишга имкон беради ва суд фаолиятини режалаштиришнинг ажралмас қисмига айланади. ОАВ билан ўзаро алоқаларни медиа-харитасини яратишдан бошлаш керак. Медиа-харитада ўзаро ҳамкорлик йўлга қўйилган ва суд фаолияти тўғрисидаги ахборот материалларини жойлаштириш учун қизиқиш билдирган оммавий ахборот воситаларининг тўлиқ маълумотлар базаси киритилиш лозим.

Айрим хорижий давлатлар тажрибаси шуни кўрсатадики, масалан, Россия Федерациясининг 2008 йил 22 декабрда қабул қилинган “Фуқаролар ва ташкилотларнинг Россия Федерацияси умумий юрисдикция судлари фаолияти ҳақида ахборот олиш ҳуқуқини таъминлаш тўғрисида”ги Қонунда судлар фаолияти тўғрисида маълумотларни олиш қандай усуллар орқали таъминланиши батафсил баён этилган. Унга кўра, судлар фаолияти тўғрисида маълумотларни олишдаги муҳим усуллардан бири - судлар тўғрисидаги ахборотни ва суд ҳужжатларини оммавий ахборот воситаларида эълон қилиш (чоп этиш) ҳамда Интернет тармоғида судларнинг фаолияти тўғрисидаги маълумотларни жойлаштириш ҳисобланади [19].

Юқоридагилардан келиб чиққан ҳолда қуйидаги хулосаларни илгари суриш мумкин:

Биринчидан, қонун чиқарувчи томонидан суд ҳокимияти ва ОАВ ўртасидаги ўзаро муносабатларнинг амалга оширилишини белгиловчи тартибнинг ишлаб чиқилмаганлиги, судлар ва ОАВнинг ўзаро муносабатлари жараёнида зиддиятли вазиятларнинг пайдо бўлишининг асосий сабабларидан биридир.

Иккинчидан, судларнинг ОАВ билан ўзаро алоқаларини векторидаги ўзгаришлар, суд амалиётининг ижобий мисолларини акс эттириш, суднинг мантигини ва унинг қарорларини жамоатчиликка тушунарли қилиш учун биргаликда ишлаш суд фаолияти масалаларини янада ҳолис ва малакали ОАВда ёритишда муҳим қадамдир. Шу билан бирга, конструктив мулоқот модели судлар ва ОАВ таҳририятлари ўртасида шериклик муносабатларини ўрнатишда энг самарали ҳисобланади.

Учинчидан, “Фуқаролар ва ташкилотларнинг судлар фаолияти ҳақида ахборот олиш ҳуқуқини таъминлаш тўғрисида”ги Қонунни қабул қилиш ва ушбу қонунда судларнинг ОАВ билан ўзаро ҳамкорлиги масалалари ҳам алоҳида бўлимда баён этилиши лозим. Мазкур бўлимда судлар, суд ҳамжамияти органлари билан ОАВ таҳририяти ўртасидаги ўзаро муносабатларнинг мақсад ва шаклларига доир нормалар белгиланиши таклиф қилинади. Унга кўра, судларнинг ОАВ таҳририятлари билан ўзаро муносабатлари фойдаланувчиларни судлар тўғрисида ҳолис, ишончли ва тезкор равишда хабардор қилиш мақсадида амалга оширилади.

Судларнинг ОАВ таҳририяти билан ўзаро муносабатлари ОАВ таҳририяти вакилларининг судлар тўғрисидаги маълумотлар жойлаштирилган суд биноларига кириши, шунингдек уларнинг очик суд мажлисларида иштирок этиши; суд органлари жамоаси мажлисларида ОАВ таҳририяти вакилларининг ушбу органлар фаолиятини тартибга солувчи ҳужжатлар билан белгиланган тартибда ҳозир бўлиши; ОАВ таҳририятларининг талабига биноан судлар тўғрисидаги маълумотлар тақдим этиш; судлар фаолиятини, шу жумладан ушбу фаолиятни тартибга солувчи қонун ҳужжатларини такомиллаштириш масалаларини ахборот орқали ёритиш; судлар, суд ҳамжамияти органлари вакилларининг ОАВ таҳририяти вакиллари иштирокидаги матбуот анжуманлари ва бошқа қўшма тадбирларда иштирок этиш; судларда, суд ҳамжамияти органларида ОАВ таҳририяти вакилларини аккредитация қилиш; фойдаланувчиларга судлар фаолияти тўғрисида маълумот берадиган ўзаро муносабатларнинг бошқа шаклларида иборат бўлиши мумкин.

Тўртинчидан, ОАВ билан судлар фаолиятининг очиклигини таъминлаш бўйича ҳамкорлик борасида муаммоларнинг мавжудлиги суд-ҳуқуқ ислохотларини ахборот билан таъминлашнинг узок муддатли стратегиясини ишлаб чиқиш тўғрисида гапиришга имкон беради.

Бунинг учун судлар ва судьяларнинг ОАВда ўз фаолиятини ёритишга қаратилган манфаатдорлигини ошириш, ошкораликни ноқонуний ва асоссиз чеклашлар, суд мажлисларида журналистларнинг иштирок этишини тақиқлаш тўғрисидаги қуйи суд қарорларига юқори судларнинг эътиборини оширишга қаратилган яхлит ҳуқуқий ва амалий чора-тадбирларни назарда тутувчи махсус концепцияси ишлаб чиқилиши мақсадга мувофиқдир.

Иқтибослар/Сноски /References

1. Оммавий ахборот воситалари билан ўзаро ҳамкорлик судларда очиклик ва шаффофликни таъминлашга хизмат қилмоқда. 02.09.2019 // URL: <http://sud.uz/оммавий-ахборот-воситалари-билан-ўза/> (Interaction with the media serves to ensure openness and transparency in the courts. 02.09.2019 // URL: <http://sud.uz/> оммавий-ахборот-воситалари-билан-ўза/)

2. Шорахметов Ш.Ш. Ўзбекистон Республикасининг фуқаролик процессуал ҳуқуқи. –Т.: Адолат. 2001. – (Shoraxmetov Sh. Civil procedural law of the Republic of Uzbekistan. –Т.: Justice. 2001)

3. Гражданское процессуальное право: Учебник / С.А.Алехина, В.В.Блажеев и др.; Под ред. М.С.Шакарян. – М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2004. (Civil procedural law: Textbook / S.A. Alekhina, V.V. Blazheev and others; Ed. M.S.Shakaryan. –М.: ТК Welby, Prospect Publishing House, 2004)

4. Потапенко С.В. Значение открытости и гласности судопроизводства для повышения уровня доверия к судебной власти // Актуальные проблемы развития гражданского законодательства на современном этапе.: Сб. научн. ст. по материалам Всерос. науч.-практ. конф., 28 февраля 2014 г. / ред. кол.: А.В. Герасимов и др. – Краснодар, 2014. (Potapenko S.V. The value of openness and publicity of legal proceedings to increase the level of confidence in the judiciary // Actual problems of the development of civil legislation at the present stage. scientific. Art. based on materials from Vseros. scientific-practical Conf., 28 February 2014 / ed. count.: A.V. Gerasimov et al. – Krasnodar, 2014)
5. Касимов А.А., Бектурова Г.Н., Кабиева Р.М. Взаимодействие судебной системы и средств массовой информации // URL: <https://sud.gov.kz/rus/content/vzaimodeystvie-sudebnoy-sistemy-i-smi> (Kasimov A.A., Bekturova G.N., Kabieva R.M. Interaction between the judicial system and the media // URL: <https://sud.gov.kz/rus/content/vzaimodeystvie-sudebnoy-sistemy-i-smi>).
6. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 21 февралдаги “Ўзбекистон Республикаси суд тизими тузилмасини тубдан такомиллаштириш ва фаолияти самарадорлигини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПФ-4966-сонли Фармони // URL: <https://lex.uz/docs/3121087> (Decree of the President of the Republic of Uzbekistan dated February 21, 2017 No PF-4966 “On measures to radically improve the structure and efficiency of the judicial system of the Republic of Uzbekistan” // URL: <https://lex.uz/docs/3121087>)
7. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 13 июлдаги “Суд-ҳуқуқ тизимини янада такомиллаштириш ва суд ҳокимияти органларига ишонч ошириш чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПФ-5482-сонли Фармони // URL: <https://lex.uz/docs/3822463> (Decree of the President of the Republic of Uzbekistan dated July 13, 2018 No 5482 “On measures to further improve the judicial system and increase confidence in the judiciary” // URL: <https://lex.uz/docs/3822463>)
8. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 24 июлда “Судлар фаолиятини янада такомиллаштириш ва одил судлов самарадорлигини оширишга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПФ-6034-сон Фармони // URL: <https://lex.uz/docs/4910826> (Decree of the President of the Republic of Uzbekistan dated July 24, 2020 No PF-6034 “On additional measures to further improve the activities of courts and increase the efficiency of justice” // URL: <https://lex.uz/docs/4910826>)
9. Орлова Ю.О. Средства массовой информации в деятельности по формированию авторитета судебной власти // Дисс. канд. полит. наук. –М., 2004. – 157 с. (Orlova Yu.O. Mass media in the activity of forming the authority of the judiciary // Diss. Cand. polit. sciences. – M., 2004. –157 p)
10. Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг 2020 йил 21 февралдаги “Суд муҳокамаси ошкоралигини ва судлар фаолиятига доир ахборот олиш ҳуқуқини таъминлаш тўғрисида”ги 04-сонли қарори // URL: <https://lex.uz/docs/4751577> (Resolution of the Plenum of the Supreme Court of the Republic of Uzbekistan No. 04 of February 21, 2020 “On ensuring the transparency of court proceedings and the right to information on the activities of courts” // URL: <https://lex.uz/docs/4751577>)
11. Шодиева Г. Кун тартибида суд муҳокамаси ошкоралиги. 22.02.2020 // URL: <https://pv.uz/uz/news/kun-tartibida-sud-muokamasi-oshkoraligi> (Shodiyeva G. Transparency of court proceedings on the agenda // URL: <https://pv.uz/uz/news/kun-tartibida-sud-muokamasi-oshkoraligi>).
12. Очилова М. Судлар ва оммавий ахборот воситаларининг ҳамкорлиги // URL: <http://sud.uz/sudlar-va-ommaviy-axborot-vositalarining-hamkorligi> (Ochilova M. Cooperation between courts and mass media // URL: <http://sud.uz/sudlar-va-ommaviy-axborot-vositalarining-hamkorligi>).
13. Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгашининг 2018 йил 29 январдаги СОКҚ-490-III-сон Қарори билан тасдиқланган Судьяларнинг одоб-ахлоқ кодекси // URL: <http://sud.uz/судьялар-одоб-ахлоқ-кодекси> (Code of Ethics of Judges approved by the Resolution of the Supreme Council of Judges of the Republic of Uzbekistan No. SOKQ-490-III dated January 29, 2018).
14. Дубровин Е.В. Судейская независимость и ее организационно-правовые гарантии // Автореф. дис. канд. юрид. наук. –Минск, 2009. (E.V.Dubrovin. Judicial independence and its organizational and legal guarantees // Author. dis. Cand. jurid. sciences. –Minsk, 2009)
15. Савина Т.А. Проблемы взаимодействия судебной власти со средствами массовой информации URL: <http://www.ieml.ru/economproblem/2008/3/11.html>. (Savina T.A. Problems of the

interaction of the judiciary with mass media centers// URL: <http://www.ieml.ru/economproblem/2008/3/11.html>)

16. Ўзбекистон Республикасининг “Журналистлик фаолиятини химоя қилиш тўғрисида”ги Қонуни. 402-І-сон 24.04.1997 // URL: <https://lex.uz/docs/9540> (Law of the Republic of Uzbekistan “On protection of journalistic activity” // URL: <https://lex.uz/docs/9540>)

17. Ўзбекистон Республикасининг “Судлар тўғрисида”ги Қонуни. 162-ІІ-сон 14.12.2000 // URL: <https://lex.uz/acts/68532> (Law of the Republic of Uzbekistan “On Courts” // URL: <https://lex.uz/acts/68532>).

18. Федеральный закон Российской Федерации от 22 декабря 2008 г. N 262-ФЗ «Об обеспечении доступа к информации о деятельности судов в Российской Федерации» // URL: http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_82839/ (Federal Law of the Russian Federation of December 22, 2008 N 262-FZ “On providing access to information on the activities of courts in the Russian Federation” // URL: http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_82839/).